

ששמעו ממנו פרשת הקהל וראו עיניו זולגות דמעות אמרו לו הרבה מהם כן, ונקט התנא רק שני פעמים להסביר הדבר.

וכן היה נראה לי דהתרת נדרים שאמרו מותר לך שלשה פעמים. שאין חובה לומר ג' פעמים דווקא, אלא לשלשה המתירים קאמר שלשה פעמים, ומזה נראה לי גם בהך דיבמות (קו:): מצוה בדיינין לומר חלוץ הנעל, ולרבי יהודה מצוה לכל העומדים שם לומר חלוץ הנעל, ובפי' סדר חליצה מבואר שאומרים ג' פעמים, אולם בשו"ע סוף סדר חליצה כתב רק פעם אחת, והרמ"א ז"ל הוסיף עוד ב' פעמים. ובאמת אין הדבר מוכרח מן הגמ' שצריך ג' פעמים, שי"ל כדברינו, ואולי דכיון דנקט שלשה פעמים, ולא סגי ליה בשנים מכלל דדווקא קאמר.

והוא מסיים: ראה לדבר מהך דסוכה (מה). דתנן ר"א אומר ליה ולך מזבח ליה ולך מזבח. וקשה האיך אמרו שני פעמים, והא"ר זירא האומר שמע שמע כאומר מודים מודים דמי, וכדפריך הגמ' להלן (נג:): ממ"ש כה"ג, ולהאמור אתי שפיר היטב דהכא נמי לא אמרו כן ב' פעמים, רק פעם אחת, אלא שכל העם אמרוהו ביחד משא"כ שם. ע"כ.

★★

במשנה: מיד תינוקות שומטיין וכו'.

ובתוס': ויש ללמוד מכאן לאותן בחורים שרוכבים בסוסים לקראת חתן וכו' שהן פטורין שכך נהגו מחמת שמחת חתן וכו' ע"כ.

ויש לציין למש"כ בשו"ע חו"מ (סי' שע"ח ס"ט): בחורים הרוכבים לקראת חתן וכלה והזיקו זה את זה ממון חבירו, דרך שמחה ושחוק וכן בשאר דבר שמחה. הואיל ונהגו כן פטורין, מ"מ אם נראה לב"ד לעשות סייג וגדר הרשות בידם, ועיי"ש בנו"כ.

ועיין עוד בבית יוסף או"ח סי' תרצ"ה בהלכות הפורים שכתב: וכתב עוד בתרומת הדשן מאכל שלוקחים הבחורים זה מזה אפילו שלא ברשות משום שמחת פורים, משעת קריאת המגילה עד ליל סעודת פורים, שהם שני לילות ויום אחד, אין בהם משום גניבה ולא גזילה ואין להזמין לב"ד, ואין חוששין עליו, ובלבד שלא יעשה שלא כהוגן ע"פ ז' טובי העיר עכ"ל.

ונ"ל דהיינו לדידיהו שהיו נוהגים הבחורים כך. אבל אנו שלא נהגו כן, אין חילוק בין פורים לשאר ימות השנה לענין זה. וכן פסק ברמ"א שם (סימן תרצ"ה ס"ב): ויש אומרים דאם הזיק אחד את חבירו מכח שמחת פורים פטור מלשלם, ועיין בחו"מ בדיני נזיקין ע"כ.

דף מ"ה ע"ב

בגמ': כל המצות כולן אין אדם יוצא בהן אלא דרך גדילתן שנא' עצי שטים עומדים.

כתב הטור (סי' תר"ל) יש מדקדקים כשעושים דפנות מקנים להעמיד דרך גדילתן וכדאמרינן גבי לולב שאין יוצאין בו אלא בדרך גדילתו, והטור כתב דאין צורך לדקדק בזה מאחר דהדפנות כשרים בכל דבר.

וכתב המהרל"ח בהגהותיו על הטור דאין להקשות לאותן המדקדקים הא הסכך לא הוי דרך גדילתו, די"ל דמאחר דהסכך שוכב לרוחב הסוכה שפיר הוי דרך גדילתו דלפעמים הוא גדל כן ורק כשמעמידים צד התחתון למעלה לא הוי דרך גדילתו. אולם כתב הגרא"ס פייערשטיין ז"ל בספרו דברי אסף דדבר זה תליא במחלוקת הדרכי משה והמטה משה (עיין במשנ"ב סי' תרנ"א ס"ק ט"ז) אי כשנוטל הלולב כשהוא נוטה כנגדו ולא זקוף כלפי מעלה אם הוי כדרך גדילתו, עיי"ש מה שהאריך בזה.

★★

הביכורי יעקב (סי' תרנ"א ס"ק י"ג) הביא מספר המנהיג, דאותן הפתיים שלוקחים האתרוג כשהעוקץ למעלה כדרך שהוא תלוי בעץ אינן יוצאין, דבתחילת גדילתו העוקץ למטה והפיטום למעלה אלא דבסוף מחמת כובדו נהפך צד העליון למטה, וכ"כ המג"א.

★★

הביכורי יעקב (שם) מסתפק אם אותן הגרים באירופה יוצאין בד' מינים שגדלו באוסטרליה שהוא מתחתיהם, דהא האתרוג שגדל שם אם נוטלין אותו באירופה הא הפוך מדרך גדילתו. וכתב דמסתברא דמ"מ כיון דהעוקץ כלפי הארץ הוי שפיר דרך גדילתו שגדל שם ועוקצו כלפי הארץ.

★★